

registeret – være vanskeligt at finde rundt i. For det *må* siges: AaH er ikke gode venner med den systematiske disposition. Man drukner i et tilfældigt og uoverskueligt system af inddelinger med store og små bogstaver (latinske og græske), romertal og arabertal, forsynet med gradtegn eller parentes, i kursiv eller antikva i en form der til tider er komplet umulig at gennemskue. Gang på gang mister man orienteringen. De mange ekstra anbragte indholdsfortegnelser er ganske vist til stor hjælp, men flere steder synes de indskudt i korrektur, for der er desværre ikke altid overensstemmelser mellem teksten og fortegnelserne. Fx i bd. III under adverbiernes brug, gruppe A, er der fem underafdelinger med små bogstaver. De fremtræder med mange undergrupperinger i teksten således: a og b har spatieret antikva overskrift med indrykning, gruppe c er skrevet med stort (!) uden indrykning og med overskrift i kursiv, gruppe d har antikva d og overskrift uden indrykning i kursiv, gruppe e har kursivt e og overskrift uden indrykning, og alt dette blandet sammen med andre underinddelinger med tal og bogstaver. Hvis ikke man passer på i sådanne tilfælde mister man fuldstændig overblikket der specielt er af vigtighed ved semantiske grupperinger. Tilegnelsen er vanskeliggjort i unødigt grad. Et andet eksempel fra bd. I. 110, hvor man ikke får hjælp fra indholdsfortegnelsen. Her finder vi et afsnit c, og umiddelbart forud for det går et identisk afsnit c. Først når man har kæmpet sig baglæns gennem flg. system: c c b a 3° 2° f-a 1° b a opdager man at de to her sidstskrevne a og b er i niveau med vort uforståelige c.

Disse forståelsesretarderende irritationsmomenter af formel art kan naturligvis på ingen måde skjule den kendsgerning at »Moderne dansk« er et værk af den største videnskabelige lødighed. AaH, der vel er en af vore mest originale sprogforskerere, har en kvalitet frem for de fleste andre: man bliver aldrig færdig med at læse ham. Gang på gang vender man tilbage og opdager for hver læsning nye og spændende iagttagelser. Hans styrke ligger i analysen af detaljen der ofte betragtes fra de mest overraskende synsvinkler. Man overgiver sig til hans analyser, man sættes i gang og finder nye perspektiver, eller man tvinges til at formulere sin opposition. AaH efterlader sjældent sin læser ligegyldig og passiv, hans videnskab er aldrig kedelig.

»Moderne dansk« kan ikke undgå at placere sig i den videnskabelige litteratur som en grammatisk klassiker.

Hans Veirup.

»LILLE RØDE RØNNEBÆR«

Min afhandling »Sophus Claussens »Hvidtjørn«« (her i tidsskriftet 1968 p. 75 ff.) kræver en rettelse. Jeg sammenstiller »lille vilde Hvidtjørn« (strofe 1 og 7) med Thor Langes »Lille røde Rønnebær« og »Lille hvide Rosmarin« og skriver: Hvis man ikke vidste bedre ville man tro at Sophus Claussen havde efterlignet Thor Lange; men Sophus Claussen er først på færde (p. 79 og 86 f.). Før jeg gav mig til at undersøge de kronologiske forhold regnede jeg afgjort med at Thor Langes digt måtte være det ældste. Det er da også tilfældet. På dette punkt er min undersøgelse utilstrækkelig. Jeg burde have udnyttet hvad Vilhelm Andersen skriver i »Illustreret dansk Litteraturhistorie« IV (1925). »Lille røde Danske Studier 1969 (januar)

Rønnebær« kom ligesom nogle andre af Thor Langes populære sange først frem i komponisternes sanghæfter (p. 467. Jf. min henvisning p. 86 f.).

Dr. phil. Helge Topsøe-Jensen har venligst i et brev gjort mig opmærksom på, at Thor Langes digt er det ældste. Det kom i »Sex Folkeviser, oversatte af Thor Lange, komponeret for een Syngestemme med Piano af P. E. Lange-Müller« i 1882 (se Julius Clausen: P. E. Lange-Müller. Mennesket og Kunstneren (1938) p. 66 og 68). Dette hæfte indeholder også den kendte sang »Skin ud, du klare Solskin«.

Jeg ved ikke om Sophus Claussen har kendt Thor Langes sang med Lange-Müllers melodi. Det må vel betragtes som sandsynligt. Senere blev som bekendt »Lille røde Rønnebær« tonesat af Fr. Rung. Selvfølgelig kunne Sophus Claussen have formet sit udtryk uden kendskab til Thor Langes digt; men ligheden er slående. Udtrykket »lille vilde Hvidtjørn« står isoleret i Sophus Claussens lyrik, og det taler afgjort for en påvirkning eller en slags lån. Anvendelsen af *lille* er betydningsfuld (se min afhandling p. 79). Thor Langes betydning for halvfemsernes lyrikere har jeg kort omtalt i mit arbejde »Ludvig Holstein i den litterære tradition. Et bidrag til filologisk litteraturforskning« (1965) p. 65 med henvisninger til Vilhelm Andersen og Johan Fjord Jensen (i Festskrift udgivet af Københavns universitet marts 1963).

Det kan tilføjes at »Ordbog over det danske sprog« citerer versene »Lille røde Rønnebær!/Lille søde Hjertenskær!« under *rønnebær* (XVIII (1939), 215 med henvisning til Thor Langes »Udvalgte Digte« (1915), ved Otto Borchsenius, p. 27).

Harry Andersen.

Anmeldelser

Iacobus Nicolai de Dacia, Liber de Distinccione metrorum. Mit Einleitung und Glossar herausgegeben von Aage Kabell (Monografier utgivna av K. Humanistiska Vetenskaps-Samfundet i Uppsala 2). 207 S. + 14 Plancher, Almqvist & Wiksell, Uppsala, 1967.

»Spät kommst du, doch du kommst«, kunne man med Schiller sige om dette værk. Det drejer sig om den første trykte udgave af den skandinaviske latindigtningens næststørste digt i middelalderen. Værkets titel er »Liber de Distinccione metrorum«. Ordet »distinccio« (= forskel) hentyder til 32 mindre digte, hvor samme motiv (døden) bliver behandlet i forskellige digteriske former. Derefter følger en »planctus«, d. v. s. et lovprisnings- og sørgedigt over den engelske Grev Aymer de Valence. Iacobus Nicolai fortæller selv i sit digt, hvornår han har afsluttet det. Det skete d. 25. juli 1363. Der findes også et andet stort og interessant digt, som efter al sandsynlighed er skrevet af Iacobus Nicolai. Det drejer sig om den såkaldte »Salutaccio Beate Marie«, en selvstændig videreudvikling af »Rosarium«. Teksten er bleven fundet af Ellen Jørgensen og udgivet af Paul Lehmann. Om også »Salutaccio« skulle tilskrives Iacobus Nicho-